

çok imge kaynağından yararlanarak geliştirdikleri ve bu yolla resimsel dillerini oluşturdukları anlaşılmıştır (Wilson, B.M -1977).

Bütün bu araştırmalar çocukların sanat eğitiminde yararlı olmuştur, ancak yukarıda sırası ile değinilen, çocuk resimlerine ilişkin kimi kuramlar çocukları sanata ve sanata öğrenmeye yaklaştırma yönünden ele alındıklarında eleştirilmiştir.

Örneğin; Lowenfeld'in kuramı; sanatsal gelişmenin çocuğun doğal büyümesine koşut olarak salt evrenselden tikele doğru olmadığı ve bu kuramda belirli çizgilerin baz alındığı, dışarıdan grafik örneklerden alınma çizgilerin değerlendirme dışı bırakıldığı yönünde eleştirilmiştir (Kindler, 1998).

"Çocuklar gördüklerinin eşdeğerini yaratırlar" savı eleştirilerek, karşı görüş olarak onların kendilerine resimsel bir dünya kurmak için de sembeler yarattıkları ileri sürülmüştür (Golomb 1992). Kellogg'un araştırması ise çocuk resimlerini çözümlerken onların resimlere verdikleri anlamlar göz ardı edildiği yönünde eksik bulunmuştur.

Sanatsal gelişime yönelik araştırmalara günümüzde başkaları eklenmiştir. Çocukların bir sanat yapıtını değerlendirmeleri ve yapıta estetik tepki vermeleri incelenerek **estetik gelişim** evreleri saptanmıştır (Parsons, 1987). Yine çocukların sanat yapıtlarına sanat tarihsel açıdan yaklaşmaları incelenerek **Sanat Tarihsel Gelişim** evreleri saptanmaya çalışılmıştır (Erickson, 1983).

Son yıllarda çocukların sanatsal gelişimlerine yönelik bütün araştırmalar doğrudan sanat eğitimini hedef almaktadır. Bir başka deyişle araştırmalar, çocuğun sanatsal gelişimi ile, sanata öğrenmesi arasında anlamlı ilişkinin kurulmasına ışık tutucu niteliktedir. Bu araştırmalarda çocuğun karmaşık yaratma süreci, çocuğun yarattığı imgelere yüklediği anlamlar, bu süreç içinde geliştirdiği imge dağarcığı, resim yaparken konuşması, kullandığı bedensel dil, sesli katılım gibi öteki iletişim yollarının bu yaratıcı ortamda katkısı ele alınmaktadır. Saptanmak istenen çocuğun gelişimsel olarak sanata ne zaman, ne kadar ve nasıl öğrenmeye hazır olduğudur.

Sanat Öğretimi ve Çocuk

Sanatla çocuğun karşılaşmasında çocuğun ne biyolojik olgunlaşması, ne kültürel etkiler, ne gördüğünü aktarabilmesi tek başına yeterlidir. Önemli olan onun resim dağarcığını genişletmek, anlatımına kaynak oluşturmak ve sanatla anlamlı buluşmasını sağlamaktır. Bu anlamlı buluşmanın kendi kendine olmadığı ve olamayacağı artık anlaşılmıştır. Bu buluşmayı **bir aracının, bir öğreticinin** sağlaması gerekmektedir.

Öğretici bu konumda ne salt araç gereç sağlayıcı, ne salt disiplin kurucu ve ne de doğanın gereğini yapmasını bekleyen bir gözlemcidir. Onun görevi çocuğun kendi resimsel simge dağarcığını geliştirmesini sağlamak, çevresini sanatsal açıdan çözümlemesine, bunları resimlerinde düşsel, kurgusal olarak yeniden düzenlemesine yardımcı olmaktır. Öğretici bunun için çeşitli öğretim yolları geliştirmeli, onlarda gördüğü rastlantısal ipuçlarını değerlendirmeli, gerektiği yerde gereken kuralları öğretebilmelidir.

Çocuk için önemli ve gerekli olan sanatla; uygulayıcı olarak doğrudan yaparak, izleyici ve eleştirici olarak izleyerek, kültür bağlamında tarihini araştırarak ve estetik deneyim olarak yaşayarak doğru zamanda ve doğru biçimde karşılaşmaktır.

Çocuk hiçbir zaman kendi resmine sanat diye bakmaz. Ancak, onun için yapıtı her zaman önemlidir ve sürekli arkadaşlarının ve sanatçıların yapıtlarıyla karşılaştırma yapar. Onun için tek ölçü yansıma değildir. Çocuk için resim yapma isteği, imge dağarcığının